

УДК 334.024
UDC 334.024

КОНТРОЛЮВАННЯ, МОНІТОРИНГ І ДІАГНОСТИКА ЯК ПЕРЕДУМОВИ КОНТРОЛІНГУ

Заяц О.В., Національний транспортний університет, Київ, Україна

CONTROL, MONITORING AND DIAGNOSTICS AS PRECONDITIONS FOR CONTROLLING

Zayats O.V., National Transport University, Kyiv, Ukraine

КОНТРОЛИРОВАНИЕ, МОНИТОРИНГ И ДИАГНОСТИКА КАК ПРЕДПОСЫЛКИ КОНТРОЛЛИНГА

Заяц О.В., Национальный транспортный университет, Киев, Украина

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Удосконалення контролювання, моніторингу і діагностики діяльності підприємств зберігає актуальність на кожному етапі розвитку економіки країни, оскільки є невід'ємною частиною господарської діяльності, що в комплексі забезпечує досягнення встановлених цілей виробничих систем.

Вітчизняні та закордонні науковці приділили значну увагу теоретичним основам контролювання, моніторингу і діагностики на підприємствах. При цьому в загальному вигляді всі ці три визначення багато в чому збігаються в значеннях, хоча є певні особливості в кожній дефініції.

Так, контролювання передбачає зазвичай порівняння фактичних показників визначеного процесу з плановими. Таке порівняння може проводитись як на постійній основі, так і одноразово.

Моніторинг визначається наявністю організованої системи контролю на постійній та систематичній основі. А діагностика, у свою чергу, є встановленням значень критичних показників фінансово-господарської діяльності для формування характеристики підприємства за визначеною методикою.

Наукова думка на сьогодні сконцентрована, в першу чергу, на удосконаленні організаційно-економічних механізмів реалізації вищезазначених процесів управління суб'єктами господарювання.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми і на які спирається автор, виділення невирішених раніше частин загальної проблеми, котрим присвячується означена стаття. Питання контролювання та моніторингу, діагностики, контролінгу досліджені низкою вітчизняних науковців, серед яких Гладкіх М.І., Годес О.Д., Головова К.С., Горбунова А.В., Деменіна О.М., Ершова Н.Ю., Куровська О.А., Полтініна О.П., Приймак С.В., Прохорова В.В., Софійчук К.К., Суліма О.Й., Хайлук С.О., Харківський Д.Ф., Цюга М.М., Чуліпа І.Д., Шаровська Т.С., Щеголькова С.В. та ін. Комплексне напрацювання наукових матеріалів в цій галузі потребує на сьогодні систематизації та встановлення взаємозв'язків між означеними явищами в економіці підприємств.

Постановка завдання. Метою статті є визначення наукових передумов переходу контролювання, моніторингу та діагностики на більш високий якісний рівень та створення системи контролінгу.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Внутрішній контроль є невід'ємною складовою механізму ефективного управління економічним суб'єктом, забезпечує реалізацію мети створення і функціонування підприємства, збереження вартості активів, сприяє підвищенню ефективності та якості роботи усіх підрозділів, посиленню економічності діяльності [1, с. 159-162].

У роботі Горбунової А.В. [2, с. 20] відзначається, що діагностика фінансового стану неможлива без проведення постійного моніторингу – системи постійного спостереження за процесами і тенденціями, які протікають у зовнішньому і внутрішньому середовищі підприємства із метою своєчасної оцінки ситуацій, що виникають.

Третякова М.Л. вважає, що моніторинг стану економіки підприємства – це контроль рівноваги показників «прибуток-витрати» [3]. Рівновага досягається тим, що через певні проміжки

часу задані величини порівнюють з фактичним станом і визначають, чи не потрібне втручання для досягнення необхідного або бажаного стану, і у разі потреби здійснюють його.

Визначальною є роль діагностики при вирішенні кризових явищ в діяльності підприємств. Так, Д.Ф. Харківський, А.П. Тарасович [4, с. 37] зазначають, що у багатьох випадках завчасна діагностика фінансового стану підприємства дозволяє уникнути кризи за рахунок здійснення захисних заходів антикризового фінансового управління підприємством бо, щонайменше, істотно пом'якшити характер її подальшого перебігу. При ефективно організованій системі моніторингу організаційно-виробничої сфери негативні тенденції на підприємстві будуть виявлені й нейтралізовані на ранніх стадіях.

Моніторинг поточного стану підприємств, як етап діагностики кризових ситуацій, повинен вчасно сигналізувати про негативні тенденції зміни у їхній діяльності. З цією метою необхідно використовувати такі показники, які характеризують оперативні параметри бізнесу [5, с. 10].

Англомовний термін «controlling» найбільш повно відображає сутність концепції, що синтезує управлінський облік, планування, контроль і аналітичну роботу [6, с. 9].

Миرونюк Т.І. вважає, що якщо контроль є однією з функцій управління, то контролінг є концепцією ефективного управління [7, с. 18-19]. Контролінг – це синтетичне поєднання даних маркетингу, менеджменту, планування, обліку, аналізу та контролю в системі управління підприємства. В цілому метою контролінгу є отримання даних, обробка і трансформація в інформацію для управління та прийняття рішень, яка є нестандартною і призначається для виявлення тенденцій та закономірностей явищ і процесів у діяльності підприємства, допомагає розробити заходи, які забезпечують його життєдіяльність.

Панкратьєва Є.В. [8, с. 132] зауважує, що моніторинг фінансово-господарської діяльності підприємства може розглядатися в системі контролінгу як відстеження процесів, що відбуваються на підприємстві, у режимі реального часу.

Савчук Д.Г. [9] обґрунтовано системний підхід до фінансової діагностики, який полягає у комплексній оцінці сукупності факторів та параметрів фінансового стану підприємства. Підхід є результатом синтезу трьох аналітичних прийомів: прогнозування платоспроможності на основі розрахунку показника покриття боргу, визначення інтегрального показника фінансового стану на основі аналізу звітної інформації, оцінка потенціалу зростання вартості на основі розрахунку вартісно-орієнтованих показників.

Автором опрацьовано концепцію вартісно-орієнтованого контролінгу: вартісно-орієнтовані показники здатні сигналізувати про негативні явища на підприємствах у тих випадках, коли традиційні системі діагностики засвідчують відсутність кризових процесів. Впровадження в систему діагностики вартісно-орієнтованої складової сприятиме підвищенню ефективності фінансового менеджменту підприємства при подоланні екзогенних, та ендогенних факторів кризи.

Підвищення нестабільності зовнішнього середовища висуває додаткові вимоги до системи управління підприємством: зміщення акценту з контролю минулого на аналіз майбутнього [10, с. 8].

Контролінг містить у собі встановлення цілі підприємства, поточний збір та обробку інформації для прийняття управлінських рішень, здійснення функцій контролю відхилень фактичних показників діяльності підприємства від планових, а також, що найбільш важливо, підготовку рекомендацій для прийняття управлінських рішень. Контролінг виконує функцію «управління управлінням» [10, с. 3].

Цюга М.М. [11, с. 437] вважає, що контролінг – це функціональна система управління, що інтегрує елементи, обліку, аналізу, контролю, планування, бюджетування, реалізація яких забезпечує вироблення альтернативних підходів при здійсненні оперативного і стратегічного управління процесом досягнення кінцевої мети і результатів діяльності підприємства. Тобто контролінг є системою спостереження та вивчення економічного механізму конкретного підприємства і розробки шляхів для досягнення мети, яку воно ставить перед собою; це система, зорієнтована на майбутній розвиток підприємства.

Також, відповідно до роботи Фаїзова А.В. [12, с. 47], сучасні умови функціонування висувають ряд актуальних вимог до системи управління вітчизняним підприємством, що включають:

- зміщення акценту з контролю минулих фактів на аналіз майбутніх подій;
- формування системи моніторингу змін у зовнішньому і внутрішньому середовищі;
- забезпечення швидкої реакції на зміни середовища, підвищення гнучкості діяльності;
- розроблення системи заходів забезпечення ефективної діяльності у довгостроковій перспективі.

Контролінг забезпечує діагностування фактичного техніко-економічного і фінансового стану, порівняння його з прогнозованим, виявлення тенденцій та закономірностей розвитку економіки підприємства відповідно до генеральних цілей, а також попередження негативного впливу внутрішніх і зовнішніх факторів на фінансовий результат та положення на ринку.

При організації підтримки процесу планування контролінг передбачає виконання наступних завдань: формування і розвиток системи комплексного планування, розробку його методики, визначення необхідної для планування інформації, участь у визначенні кількісних і якісних параметрів роботи на плановий період, створення нормативної бази для планування та прогнозування розвитку [12, с. 48].

С.В. Приймак, О.Д. Плебан інтерпретують контролінг як сукупність методів та процедур з координації планування, обліку, контролю та ризик-менеджменту, а також щодо інформаційного, методичного та консультативного забезпечення управлінських рішень [13, с. 30]. Під контролінгом слід розуміти систему інформаційної підтримки управлінських рішень на основі використання сукупності методів та процедур з фінансової діагностики, методичного та консультативного забезпечення, а також щодо координації планування, обліку, контролю та ризик-менеджменту. Контролінг не виконує на підприємстві принципово нових функцій, новизна полягає у розподілі завдань. Шляхом поєднання головних функцій менеджменту: планування, інформації, контролю та керування – було створено новий всеохоплюючий управлінський інструмент. Компетенції контролера з фінансової сфери поширилися також на сектори маркетингу, постачання, логістики, виробництва.

В.Ю. Дорош, О.В. Потьомкіна [14, с. 46] дають визначення, що контролінг – це система комплексної оцінки всіх аспектів управлінської діяльності – аналізу, прогнозування, планування, обліку та контролю, його підрозділів, керівників і робітників з погляду своєчасного та якісного виконання запланованих стратегічних показників з метою виявлення відхилень і прийняття невідкладних дій для досягнення цілей за будь-яких змін господарської ситуації. Ці автори, серед іншого, серед завдань контролінгу виокремлюють внутрішній консалтинг (методичне забезпечення) [14, с. 48].

Дяченко Н.М. [15, с. 96] дає визначення контролінгу як цілісної концепції економічного управління підприємством, спрямованої на виявлення усіх шансів та ризиків, пов'язаних з отриманням прибутку в умовах ринку і орієнтованої на довгострокове і ефективне функціонування підприємства. Контролінг – це система раціоналізації цілей досягнення підприємства. Контролінг може розглядатися як інформаційне забезпечення, орієнтоване на результат управління підприємством. Це сучасна концепція управління підприємством, інструментами якого є облік, планування, контроль та аналітична робота. Контролінг є інструментом комплексного управління діяльністю, що забезпечує методичну й інструментальну базу для підтримки основних функцій менеджменту.

Ищенко Н.А. [16, с. 231] вважає, що фінансовий контролінг повинен зайняти пріоритетне місце в системі управління підприємством. У зв'язку з цим у структурі підприємства варто створити службу фінансового контролінгу, яка може бути в складі фінансової служби на підприємстві.

Поточна ситуація на підприємствах обумовлює наступні проблеми організації управління фінансами:

1. Низька оперативність інформації і, як наслідок, розтягнутість в часі планування на підприємстві. Як правило, промислові підприємства, які не мають системи контролінгу, при плануванні діяльності спираються на дані бухгалтерського і податкового обліку. Такий варіант є заздалегідь програшним. Для ефективного прийняття управлінських рішень керівництво підприємства повинно отримувати оперативну інформацію щодня, а звіт за місяць – максимум в межах трьох днів наступного місяця.

2. Процес планування починається від виробництва, а не від збуту продукції, відповідно, при плануванні використовується собівартість виготовленої, а не реалізованої продукції. Одним з ключових факторів системи контролінгу є необхідність калькуляції собівартості реалізованої, а не виготовленої продукції.

3. Відсутність розподілу між управлінням прибутком і управлінням грошовими коштами. Ця проблема викликана відсутністю на підприємствах грамотної постановки системи управління грошовими коштами. Вкрай важливо організувати систему управління грошовими коштами, метою якої повинен стати перехід від операційного планування до фінансового.

4. Використання прямих і непрямих витрат, а не змінних і постійних.

5. Низька культура аналізу [17, с. 25-27].

Система контролінгу поділяється на такі формуючі складові, як цілі, завдання, об'єкти, суб'єкти, принципи контролінгу, механізми управління, що діють всередині системи, методичне та ресурсне забезпечення [18, с. 8].

Формування системи контролінгу не слід розглядати як створення чогось нового, оскільки організація такої системи зводиться до досягнення функціональної взаємодії між існуючими локальними функціями менеджменту та орієнтації їх на стратегічний розвиток підприємства. Виконання функцій контролінгу покладається на керівника, працівників планово-економічної служби та бухгалтерії [18, с. 9].

Висновки з цього дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямку. Систематичне спостереження за економічним станом підприємства перетворилось на сучасному етапі розвитку наукової думки на контролінг. Можуть бути національні, галузеві особливості цього процесу, але незмінною є орієнтація на досягнення більш високої ефективності господарської системи. Підлягають більш детальному вивченню та опрацюванню механізми побудови контролінгу на вітчизняних підприємствах, що пов'язано з трансформацією підходів до управління та переорієнтацією на фінансові показники ефективності.

ПЕРЕЛІК ПОСИЛАНЬ

1. Шигун М.М. Принципи внутрішнього контролю в системі економічної безпеки підприємства / М.М. Шигун // Науковий вісник Ужгородського університету. Сер.: Економіка. – 2014. – Вип. 3. – С. 159-162.
2. Горбунова А.В. Удосконалення механізму діагностики фінансового стану підприємства / А.В. Горбунова // Вісник Запорізького національного університету. Економічні науки. – 2014. – № 2. – С. 15-28.
3. Третьякова М.Л. Контролінг як концепція ефективного управління підприємством / М.Л. Третьякова // Економічні науки. Сер.: Облік і фінанси. – 2013. – Вип. 10(4). – С. 298-303.
4. Харківський Д.Ф. Роль та значення моніторингу в антикризовому управлінні підприємством / Д.Ф. Харківський, А.П. Тарасевич // Економіка харчової промисловості. – 2012. – № 4. – С. 35-38.
5. Терлецька Ю.О. Формування та впровадження ефективною системи антикризового менеджменту на підприємствах: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: спец. 08.00.04 «Економіка та управління підприємствами (оброблення деревини та виробництво виробів з деревини)» / Ю.О. Терлецька. – Ужгород, 2008. – 23 с.
6. Концепция контроллинга: Управленческий учёт. Система отчётности. Бюджетирование / Horvath&Partners; Пер. с нем. – Альпина Бизнес Букс, 2005. – 269 с.
7. Миронюк Т.І. Контролінг в системі прийняття управлінських рішень підприємств харчової промисловості / Т.І. Миронюк // Економіка харчової промисловості. – 2013. – № 1. – С. 18-21.
8. Панкратьєва Є.В. Забезпечення проведення моніторингу фінансово-господарської діяльності вітчизняних підприємств / Є.В. Панкратьєва // Наукові праці НДФІ. – 2013. – Вип. 4. – С. 132-145.
9. Савчук Д.Г. Антикризовий фінансовий контролінг на підприємстві: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: спец. 08.00.08 «Гроші, фінанси і кредит» / Д.Г. Савчук – Київ, 2015. – 22 с.
10. Контроллинг как инструмент управления предприятием / Е. А. Ананькина, С. В. Данилошкин, Н. Г. Данилошкина и др. Под ред. Н. Г. Данилошкиной. – М.: ЮНИТИ, 2002. – 279 с.
11. Цюга М.М. Контролінг як економічна категорія: історичний аспект / М.М. Цюга // Економічні науки. Серія: Облік і фінанси. – 2010. – Вип. 7(3). – С. 430-440.
12. Фаїзов А.В. Функціональна здатність системи контролінгу / А.В. Фаїзов // Агроінком. – 2013. – № 10-12. – С. 47-49.
13. Приймак С.В. Фінансова діагностика як інструмент контролінгу / С.В. Приймак, О.Д. Клебан // Економічні науки. Серія: Облік і фінанси. – 2010. – Вип. 7 (3). – С. 26-35.
14. Дорош В.Ю. Механізми використання концептуальних підходів контролінгу в управлінні / В.Ю. Дорош, О.В. Потьомкіна // Економічні науки. Серія: Облік і фінанси. – 2013. – Вип. 10(5). – С. 43-49.
15. Дяченко Н.М. Контролінг як фактор підвищення ефективності управління підприємством / Н.М. Дяченко // Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету. Економічні науки. – 2010. – Вип. 18(2). – С. 92-97.

16. Іщенко Н.А. Фінансовий контролінг в системі управління фінансовою діяльністю підприємства / Н.А. Іщенко // Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету. Економічні науки. – 2012. – Вип. 22(1). – С. 227-232.

17. Создание системы контроллинга на промышленном предприятии / Ю.С. Лаута, Б.И. Герасимов; под науч. ред. д-ра экон. наук, проф. Б.И. Герасимова. Тамбов: Изд-во Тамб. гос. техн. ун-та, 2005. – 96 с.

18. Аксентюк М.М. Формування адаптивної системи контролінгу в менеджменті аграрних підприємств: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. экон. наук: спец.08.00.04 «Економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності)» / М.М. Аксентюк. – Київ, 2008.

REFERENCES

1. Shyhun M.M. Options of internal control system in economic security. Scientific visnyk of the Uzhgorod University. Aug. Economics, 2014, issue 3, pp. 159-162.

2. Gorbunov A.V. The mechanism of diagnosis of financial conditions in the enterprise. Visnyk of Zaporizhzhya National University. Economic science, 2014, № 2. pp. 15-28.

3. Tretyakov M.L. Controlling as the concept of effective management. Economics. Med. Accounting and Finance, 2013, issue 10 (4), pp. 298-303.

4. Kharkiv D.F. The role and importance of monitoring in crisis management. Economics of Food Industry, 2012, № 4, pp. 35-38.

5. Terletska J.O. Formulation and implementation of an effective system of crisis management in enterprises: Author. Dis. on competition sciences degree candidate. Econ. Sciences: spets.08.00.04 "Economics and Management of Enterprises (wood and of products of wood)". Uzhgorod, 2008, 23 p.

6. The concept of controlling: Managerial accounting. Reporting system. Budgeting. Horvath & Partners, Alpina Business Books, 2005, 269 p.

7. Myronyuk T.I. Controlling system of management decisions in the food industry. Economy of food industry, 2013, № 1, pp. 18-21.

8. Pankrateva Ye.V. Providing of monitoring in financial and economic activities of domestic enterprises. Proceedings NDFI, 2013, issue 4, pp. 132-145.

9. Savchuk D.G. Crisis financial controlling in the enterprise: Author. Dis. on competition sciences degree candidate. Econ. Sciences specials. 08.00.08 "Money, Finance and Credit", Kyiv, 2015, 22 p.

10. Anankyna E.A., Danylochkin S.V., Danylochkina N.G. Controlling as an enterprise management tool. M.: UNITY, 2002, 279 p.

11. Tsyuha M.M. Controlling as an economic category: historical aspect. Economics. Series: Accounting and Finance, 2010, issue. 7 (3), pp. 430-440.

12. Fayizov A.V. Functional capacity of controlling system. Ahroikom, 2013, № 10-12, pp. 47-49.

13. Pryymak S.V. Financial diagnostics as an instrument of controlling. Economics. Series: Accounting and Finance, 2010, issue 7 (3), pp. 26-35.

14. Dorosh V.U. The mechanisms of usage of controlling as a conceptual approach in management. Economics. Series: Accounting and Finance, 2013, issue 10 (5), pp. 43-49.

15. Dyachenko N.M. Controlling as a factor in improving of the management of enterprise. Proceedings of Kirovograd National Technical University. Economic science, 2010, issue 18 (2), pp. 92-97.

16. Ishchenko N.A. Financial Controlling in the management of financial operations of the company. Proceedings of Kirovograd National Technical University. Economic science, 2012, issue 22 (1), pp. 227-232.

17. Louth J.S., Gerasimov B.I. Creation of controlling system in the enterprise industrial. Tambov: Publishing House of Tambov. state. Sc. University Press, 2005, 96 p.

18. Aksentyuk M.M. Formation of adaptive controlling system in management of agricultural enterprises: Author. Dis. on competition sciences degree candidate. Econ. Sciences: spets. 08.00.04 "Economics and management of enterprises (by economic activity)", Kyiv, 2008.

РЕФЕРАТ

Заяц О.В. Контролювання, моніторинг і діагностика як передумови контролінгу / О.В. Заяц // Економіка та управління на транспорті. – К.: НТУ, 2016. – Вип. 3.

В статті розглянуто еволюцію наукових підходів від контролювання, моніторингу, діагностики до контролінгу, а також проаналізовано сучасні напрацювання в галузі впровадження систем контролінгу на підприємствах.

Об'єкт дослідження – процес формування системи контролінгу на підприємствах.

Мета роботи – визначення наукових передумов переходу контролювання, моніторингу і діагностики на більш високий рівень та створення системи контролінгу.

Методи дослідження – теоретико-методологічні основи дослідження становили наукові праці вітчизняних і зарубіжних вчених та спеціалістів з питань контролінгу.

Рівень постановки завдань перед системами моніторингу, діагностики і контролю діяльності підприємств насамперед визначає їх тактику і стратегію, робить їх необхідними для тих або інших управлінських структур. Тому стверджувати, що контролінг – нове явище в економічній світовій думці, було б некоректно, оскільки його зміст, форми і методи організації відповідають вимогам оптимального управління суб'єктом підприємницької діяльності в умовах розвинених ринкових відносин, а отже, і включає всі необхідні складові моніторингу, діагностики і контролю, достатні для досягнення поставлених цілей.

Контролінг, на відміну від контролювання, моніторингу і діагностики діяльності підприємств, в більшій мірі націлений на перспективу, при цьому контролінг виконує певні управлінські функції. Таким чином, у системі контролінгу увага при контролюванні, моніторингу та діагностиці переноситься з простого фіксування минулих фактів у бік перспективного, випереджального спостереження за можливими наслідками різних можливих ситуацій розвитку. При різкому зростанні значимості правильних управлінських рішень, посиленні відповідальності менеджерів підприємства контролінг є інструментом, що дає можливість підприємствам не тільки вистояти в умовах ринкових кризових ситуаціях, але й досягти прискореного розвитку.

Результати статті можуть бути упроваджені в управління вітчизняними підприємствами.

Прогнози припущення щодо розвитку об'єкта дослідження – полягає в можливості сформувати систему інформаційної підтримки управлінських рішень, що покликана забезпечити попередження критичних ситуацій на підприємстві.

КЛЮЧОВІ СЛОВА: КОНТРОЛЮВАННЯ, МОНІТОРИНГ, ДІАГНОСТИКА, КОНТРОЛІНГ, УПРАВЛІННЯ.

ABSTRACT

Zayats O.V. Control, monitoring and diagnostics as preconditions for controlling. Economics and management on transport. Kyiv. National Transport University. 2016. Vol. 3.

The article shows the evolution of scientific approaches of control, monitoring, controlling for diagnosis and analysis of contemporary developments in the field of application of controlling in the workplace.

The object of study - the formation of the system of controlling at the enterprises.

Purpose - to determine academic prerequisites switch control, monitoring and diagnostics at a higher level and create a system of controlling.

Research methods - theoretical and methodological basis of the study were research documents of domestic and foreign scholars and experts in controlling.

Level tasking to systems monitoring, diagnostics and control of enterprises primarily determines their tactics and strategy, making them appropriate for certain management structures. Therefore, to state that controlling is a new phenomenon in the economic world would be incorrect because the content, forms and methods of optimal control comply with business activities in terms of developed market economy, and therefore includes all necessary components of diagnostics and monitoring sufficient to achieve their goals.

Controlling, as opposite to the control, monitoring and diagnostics, of businesses is more focused on the future, while controlling performs certain administrative functions. Thus, the system controlling attention in controlling, monitoring and diagnosis shifted from simple recording of past facts towards prospective, anticipatory monitoring the possible consequences of various possible situations. With a sharp increase in the importance of sound management decisions, strengthening the responsibility of managers Enterprise Controlling is a tool that enables enterprises to not only survive in conditions of market crisis, but also to achieve accelerated development.

The results of the article may be introduced in the management of domestic enterprises.

Forecasts assumptions about the development of the object of study - is to form a system of information support management decisions designed to ensure the prevention of emergencies at the facility.

KEYWORDS: CONTROL, MONITORING, DIAGNOSTICS, CONTROLLING, MANAGEMENT.

РЕФЕРАТ

Заяц О.В. Контролирование, мониторинг и диагностика как предпосылки контроллинга / О.В. Заяц // Экономика и управление на транспорте. – К.: НТУ, 2016. – Вып. 3.

В статье рассмотрена эволюция научных подходов от контролирования, мониторинга, диагностики к контроллингу, а также проанализированы современные наработки в области внедрения систем контроллинга на предприятиях.

Объект исследования - процесс формирования системы контроллинга на предприятиях.

Цель работы - определение научных предпосылок перехода контролирования, мониторинга и диагностики на более высокий уровень и создания системы контроллинга.

Методы исследования - теоретико-методологические основы исследования составили научные труды отечественных и зарубежных ученых и специалистов по вопросам контроллинга.

Уровень постановки задач перед системами мониторинга, диагностики и контроля деятельности предприятий в первую очередь определяет их тактику и стратегию, делает их необходимыми для тех или иных управленческих структур. Поэтому утверждать, что контроллинг - новое явление по экономическому мировому мнению, было бы некорректно, поскольку его содержание, формы и методы организации отвечают требованиям оптимального управления субъектом предпринимательской деятельности в условиях развитых рыночных отношений, а следовательно, и включает все необходимые составляющие мониторинга, диагностики и контроля, достаточные для достижения поставленных целей.

Контроллинг, в отличие от контролирования, мониторинга и диагностики деятельности предприятий, в большей степени нацелен на перспективу, при этом контроллинг выполняет определенные управленческие функции. Таким образом, в системе контроллинга внимание при контролировании, мониторинге и диагностике переносится с простого фиксирования прошлых фактов в сторону перспективного, опережающего наблюдения за возможными последствиями различных возможных ситуаций развития. При резком росте значимости правильных управленческих решений, усилении ответственности менеджеров предприятия контроллинг является инструментом, который дает возможность предприятиям не только выстоять в условиях рыночных кризисных ситуациях, но и достичь ускоренного развития.

Результаты статьи могут быть внедрены в управление отечественными предприятиями.

Прогнозы предположение о развитии объекта исследования - заключается в возможности сформировать систему информационной поддержки управленческих решений, которая призвана обеспечить предупреждение критических ситуаций на предприятии.

КЛЮЧЕВЫЕ СЛОВА: КОНТРОЛИРОВАНИЕ, МОНИТОРИНГ, ДИАГНОСТИКА, КОНТРОЛЛИНГ, УПРАВЛЕНИЕ.

АВТОР:

Заяц Ольга Васильвна, Національний транспортний університет, асистент кафедри менеджменту, e-mail: zayac-olya@mail.ru, тел. +380500775635, Україна, 01010, м. Київ, вул. Суворова, 1, к. 241.

AUTHOR:

Zayats Olga Vasilievna, National Transport University, assistant lecturer, department of Management, e-mail: zayac-olya@mail.ru, tel. +380500775635, Ukraine, 01010, Kyiv, Suvorova str. 1, of. 241.

АВТОР:

Заяц Ольга Васильевна, Национальный транспортный университет, ассистент кафедры менеджмента, e-mail: zayac-olya@mail.ru, тел. +380500775635, Украина, 01010, г. Киев, ул. Суворова, 1, к. 241.

РЕЦЕНЗЕНТИ:

Бакуліч О.О., кандидат технічних наук, професор, Національний транспортний університет, декан факультету менеджменту, логістики та туризму, Київ, Україна.

Шемаєва Л.Г., доктор економічних наук, професор, Національний інститут стратегічних досліджень, завідувач відділу фінансової безпеки, Київ, Україна.

REVIEWERS:

Bakulich O.O, Ph.D. (engineering), professor, National Transport University, dean, faculty of Management, Logistics and Tourism, Kyiv, Ukraine.

Shemayeva L.G., Ph.D., Economics (Dr.), professor, National Institute for Strategic Studies, head, department of Financial Security, Kyiv, Ukraine.